

Розділ **3** ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ  
У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ  
ОСВІТИ

УДК 378.147: 355. 23(477):004.031.42

**Аніщенко Вікторія**

ORCID ID 0000-0002-5062-3789

ResearcherID AAC-5442-2021

Scopus-Author ID57208032016

Доктор педагогічних наук, професор,  
професор кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін,  
Академія Державної пенітенціарної служби  
(м. Чернігів, Україна) E-mail: oceansoulvik111@gmail.com

**Разумейко Наталія**

ORCID ID 0000-0003-0801-3490

ResearcherID AAC-5633-2021

Scopus-Author ID 56480784600

Кандидат педагогічних наук, доцент,  
начальник кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін,  
Академія Державної пенітенціарної служби  
(м. Чернігів, Україна) E-mail: bagira.rns@gmail.com

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРІВ  
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ  
ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ**

*Світ змінюється у всіх сферах життя. Особливої уваги сьогодні, в умовах російської агресії, потребують зміни, що впливають на рівень територіальної цілісності та безпеки, захисту народу України, що, в свою чергу, викликає необхідність перегляду системи військової освіти, підготовки офіцерів сектору безпеки та оборони України.*

*Ключова роль у можливості забезпечення захисту та оборони держави у мирний та військовий час, збройних конфліктів, іншого характеру надзвичайних ситуацій залежить від професійної компетентності та готовності до професійної діяльності офіцерів сектору безпеки та оборони України. Їх професійні компетенції – знання, вміння, навички військової та правоохоронної справи, попередження надзвичайних ситуацій та подолання їх певних наслідків набуваються під час навчання у закладах вищої освіти та сприяють формуванню та розвитку їх професійної компетентності.*

*Мета статті* полягає у визначенні основних інтерактивних методів навчання, що ефективно впливають на формування професійної компетентності офіцерів сектору безпеки та оборони України.

*Методологія* базується на сучасних положеннях педагогічної науки, психології та права, відображає взаємозв'язок методологічних підходів до вивчення процесу формування професійної компетентності офіцерів сектору безпеки та оборони України.

*Наукова новизна.* Виконані дослідження дозволили виявити основні підходи щодо формування знань, вмінь та навичок, необхідних для вирішення завдань різного рівня складності у професійній діяльності офіцерів сектору безпеки та оборони України.

*Висновки.* Автором статті виконаний комплексний аналіз основних напрямів реформування системи вищої військової освіти, основних вимог до професійних якостей офіцерів

сектору безпеки та оборони України, напрямів застосування інтерактивних методів навчання для формування їх професійної компетентності у відповідності до вимог сучасності.

Результати дослідження дозволили зробити висновки, що акцент в освітньому процесі підготовки військових офіцерів сектору безпеки та оборони України має бути зроблений на використанні інтерактивних методів навчання. Завдяки поширенню застосування інтерактивних методів навчання у офіцерів сектору безпеки та оборони формується високий рівень професійної компетентності за рахунок зростання рівня стійкості самомотивації до активності, розвитку творчого підходу, гнучкості, толерантності, критичного мислення щодо аналізу, синтезу та відпрацювання алгоритму дій, самовдосконалення вмінь працювати з інформацією різної складності та здійснювати обмін нею, вмінь застосовувати свої психологічні знання для стійкості та обґрунтованості дій в критичних ситуаціях, навичок прийняття управлінських рішень та готовності нести відповідальність за них, навичок створення безбар'єрного службово-професійного середовища та інше в межах різних видів службово-професійної діяльності, а саме: управлінсько-організаційної, юридично-правової, адміністративно-економічної, режимно-оперативної (бойової) та педагогічно-виховної діяльності.

**Ключові слова:** військова освіта, інтерактивні методи навчання, компетентність, професійна компетентність, готовність до професійної діяльності.

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями.** Військова освіта є одним з головних факторів стійкого безпечного розвитку держави і суспільства. Наповнення її новим змістом, переформатування у відповідності до міжнародних стандартів підготовки персоналу сектору безпеки та оборони – є актуальним вектором щодо пошуку інноваційних шляхів вдосконалення процесу формування професійної компетентності офіцерів сил оборони та безпеки України.

**Аналіз основних досліджень і публікацій.** Процес реформування військової освіти, яка є інституційною структурною складовою будь-якої суверенної держави, має відбуватися стрімко й якісно. Особливо це набуло актуальності в теперішній час російської агресії проти нашої української держави та необхідності забезпечувати боєздатність всіх ланок військових частин, формувань, інших сил, які входять до складу сил оборони та безпеки України.

Головні напрями та завдання реформування військової освіти пов'язані зі змінами законодавства України в сфері безпеки і оборони [7; 8; 13], а можливі шляхи їх виконання й досягнення стали предметом дослідження вчених педагогічної, психологічної та інших сфер підготовки офіцерів сектору безпеки та оборони України.

Результати аналізу наукових праць, в яких вчені обґрунтовують необхідність реформи військової професійної освіти (Д. Вітер [2], А. Вітченко [3], В. Клачко [5], А. Сиротинко [12] та інші [10]), зауважують на позитивному досвіді проведення навчальних занять в інтерактивній формі з метою набуття офіцерами необхідних професійних знань, вмінь та навичок (О. Бродяк [1], Н. Гузик [4], М. Науменко [6], В. Пулім [9], В. Рижиков [11], В. Ягупов [14] та інші) дозволяють зробити висновок, що на теперішній час існує потреба вдосконалення методичних підходів щодо формування професійної компетентності офіцерів сектору безпеки та оборони України на основі інтерактивних методів навчання.

**Мета статті** полягає у визначенні основних інтерактивних методів навчання, що ефективно впливають на формування професійної компетентності офіцерів сектору безпеки та оборони України.

**Методологія** базується на сучасних положеннях педагогічної науки, права і психології та відображає взаємозв'язок методологічних підходів щодо вивчення процесу формування професійної компетентності офіцерів сектору безпеки та оборони України. Для реалізації мети використана система загальнонаукових і спеціальних методів теоретичного (аналіз наукової літератури з досліджуваної проблеми, систематизація й узагальнення матеріалів, контент-аналіз, системний підхід) та емпіричного дослідження (спостереження за набуттям особистісних професійних умінь офіцерами в процесі здобуття вищої освіти та підвищення кваліфікації та застосування навичок щодо вирішення практико-орієнтованих завдань, які за характером наближені до реальних умов професійної діяльності, використання діагностичного інструментарію – анкетування та узагальнення результатів).

**Результати дослідження.** Події сьогодення ставлять нові вимоги до професійної підготовки офіцерів безпеки та оборони України, результатом якої є не просто здобута офіцерами вища військова освіта, а сформовані професійна компетентність, високий рівень готовності до виконання складних ситуаційних, в тому числі бойових, завдань, здатність до саморозвитку, самовдосконалення, застосування критичного мислення, мобільності з врахуванням факторів та умов впливу на всі види професійної діяльності під час служби, а саме: управлінсько-організаційної, юридично-правової, адміністративно-економічної, режимно-оперативної (бойової) та педагогічно-виховної діяльності.

Кожен з цих видів діяльності у підрозділах, формуваннях сил безпеки та оборони має свою специфіку, яка має бути врахована під час розробки навчальних та робочих програм відповідних навчальних дисциплін загального та спеціального спрямування, а також їх методичного забезпечення.

Дійсно, викладачі мають враховувати вимоги до професійних вмінь офіцерів сектору безпеки та оборони в галузі інформаційної безпеки, тактико-спеціальної (бойової) підготовки, правового та економічного обґрунтування прийняття управлінських рішень тощо і пам'ятати, що головними критеріями вимог до військової освіти є такі, як: потреба держави у висококваліфікованих фахівцях військової справи, які здатні застосовувати закони військового менеджменту – керувати військами (силами) під час бойових дій (операцій), створювати стратегічні та тактичні плани дій відповідного підпорядкованого підрозділу (формування) з врахуванням можливостей створення, експлуатації та застосування найскладніших систем сучасного озброєння та військової техніки, контролювати результати їх досягнення, бути спроможними, в тому числі власним прикладом, активізувати та мотивувати підлеглих військовослужбовців до чіткого та грамотного виконання поставлених службових завдань; вміло застосовувати правила професійної етики спілкування та комунікативні (мовні й вербальні) навички для побудови комунікативних процесів; ефективно діяти під час виконання завдань, які виникають під час військового стану, воєнного конфлікту, участі у міжнародних антитерористичних та миротворчих операцій тощо.

Повністю погоджуємося з думкою багатьох вчених-педагогів, що для досягнення високого рівня сформованості професійної компетентності фахівців різних сфер діяльності, в тому числі й військової, необхідно поєднувати традиційні та інноваційні педагогічні технології, в арсеналі яких є багато методів для формування необхідних професійних умінь та навичок. Однак, сучасні тенденції реформування військової освіти, вимагають акцентувати увагу викладачів на практичній підготовці офіцерів, яку змістовно треба наповнити практико-орієнтованими завданнями, кейсами. Для цього необхідно застосовувати інноваційні технології, сучасні форми та методи інформатизації й прийоми передачі інформації від викладача до офіцера, отримання навичок самомотивації до самоосвіти протягом життя за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Особливо це стосується завдань спеціального навчання, які постійно змінюються в залежності від світових політичних змін, від принципів ведення сучасної війни та оборонної політики певними країнами світу, від вимог до професійних та особистісних якостей офіцерського корпусу тощо.

Акцент в освітньому процесі підготовки військових офіцерів сектору безпеки та оборони України має бути зроблений на тому, щоб виробити в них стійку мотивацію до активності, творчого підходу, гнучкості, толерантності, критичного мислення щодо аналізу, синтезу та відпрацювання алгоритму дій, вдосконалення вмінь працювати з інформацією різної складності та здійснювати обмін нею, вмінь застосовувати свої психологічні знання для стійкості та обґрунтованості дій в критичних ситуаціях, навичок прийняття управлінських рішень та готовності нести відповідальність за них, вмінь створення безбар'єрного службово-професійного середовища та ін.

Під час проведення дослідження на предмет з'ясування щодо застосування певного комплексу інтерактивних методів навчання нами були проведені опитування, контрольні зрізи якості теоретичних знань та застосування вмінь і навичок під час вирішення практико-орієнтованих завдань різного рівня складності.

Так, нами були виокремлені головні завдання тактико-спеціальної підготовки під час вивчення спеціальних дисциплін, вирішення яких супроводжувалося застосуванням інтерактивних методів навчання з метою якісного виконання службових завдань режимно-оперативного (бойового) виду професійної діяльності. Серед таких завдань треба виділити наступні:

- розташування та організація побудови захисних, оборонних та інших споруд з урахуванням особливостей форми та стану ландшафтів під час загрози вторгнення на територію держави або під час ведення військових операцій;
- застосування певних видів зброї в залежності від умов розгортання бойових дій;
- визначення місць дислокації противника з метою ефективного стримування його дій, створення загроз захоплення територій, нанесення ударів по інфраструктурі територій держави;
- визначення можливостей усіх сил і засобів збройної боротьби;
- навички використання військової техніки та підтримки її технологічних характеристик, за рахунок застосування вмінь здійснювати її ремонт та модернізацію;
- навички розробки плану евакуації цивільного населення з районів бойових дій, військового конфлікту та надання гуманітарної допомоги;
- надання першої домедичної та медичної допомоги тощо.

Під час вивчення навчальних дисциплін соціально-гуманітарного спрямування були визначені такі основні завдання щодо формування професійних компетенцій, що пов'язані з виконанням певних видів професійної діяльності, а саме:

- юридично-правової: розробка превентивних заходів щодо запобігання скоєння правопорушень та військових злочинів, пов'язаних з недотриманням прав людини;
- управлінсько-організаційної: створення організаційної структури управління військовим підрозділом в умовах різкого зменшення людських ресурсів під час ведення бойових дій; делегування повноважень підлеглим особам та ін.;
- адміністративно-економічної: розрахунок потреб військового підрозділу у людських та інших видах ресурсів; забезпечення особового складу необхідним видами ресурсів, здійснення їх перерозподілу з врахуванням змін, що відбуваються в певних умовах;
- педагогічно-виховної діяльності: дотримання вимог міжнародних стандартів щодо професійної етики; володіння технікою зниження рівня конфліктності у військовому колективі та подолання бар'єрів

(перешкод) спілкування; застосування методів підвищення бойового духу та патріотизму; методів командування та мотивації до активних дій тощо.

Результати проведеного дослідження шляхом анкетування, зрізу якості теоретичних знань, умінь і навичок їх застосування, дозволили визначити такі найбільш ефективні інтерактивні методи навчання, як:

– імітаційне моделювання (базується на теорії ігор, smart-технологіях віртуальної та доповненої реальності) – дозволяє створити середовище зі зв'язками елементів певного об'єкту, відтворити характеристику поведінки у просторі та часі; створює додаткові можливості офіцерам відпрацювати певні професійні вміння на спеціальних тренажерах, макетах місцевості, моделювання складних ситуацій щодо створення стратегії та тактики оборони і захисту певних територій тощо;

– неімітаційні методи – проблемні лекції, бінарні лекції, лекція-візуалізація, евристичні бесіди, дискусії та дебати, міні-конференції та круглі столи;

– проектні технології – розвивають критичне мислення, формують системні знання та уміння застосовувати їх у різних ситуаціях (під час бойових дій, конфліктних ситуацій в межах кордонів держави, під час надзвичайної ситуації природного та/або техногенного характеру, що загрожує цивільному населенню тощо);

– технології тренінгу та workshop – сприяють відпрацюванню комунікативних, соціальних та управлінських компетенцій; допомагають звести до мінімуму теоретичні частини навчання та максимально застосувати тренінгові знання для вирішення проблемних ситуацій квазіпрофесійного спрямування;

– технології індивідуального навчання – гарно працюють при відпрацюванні індивідуальних навичок тактико-спеціальної підготовки офіцерів;

– коучінг – технології розвитку потенціалу особистості, лідерства, розкриття інтелектуальних, креативних та інших ресурсів офіцерів. Під час застосування цієї технології формується вміння конкретизації цілей і завдань щодо створення інформаційного простору, комунікативних процесів, усвідомлення та оцінювання власного потенціалу лідера, можливостей, успіхів, подолання бар'єрів спілкування тощо.

**Висновки та перспективи подальшого дослідження.** Вважаємо, що застосування інтерактивних методів навчання при підготовці офіцерів сектору безпеки та оборони України сприятиме активізації їх пізнавальної діяльності, відпрацюванню навичок мотивації до професійного вдосконалення протягом життя, тобто постійній праці над формуванням нових професійних компетенцій, які впливають на вдосконалення професійної компетентності.

Інтерактивні методи навчання сприяють примноженню не тільки професійних, а й інтелектуальних, культурних здібностей офіцерів, підвищенню їх патріотизму.

Перспективи подальшого дослідження полягають в аналізі та вивченні закордонного досвіду застосування інтерактивних методів навчання для побудови моделі професійної підготовки різних категорій офіцерів сектору безпеки та оборони України в умовах ступеневої вищої освіти.

## References

1. Бродяк О. Я., Гузик Н. М., Ліщинські Х. І., Петрусенко О. С., Пінчук І. В., Терещук О. В. Шляхи підвищення якості військової освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 1(177), 72–77. Brodyak, O. Y., Huzyk, N. M., Lishchynska, Kh. I., Petruchenko, O. S., Pinchuk, I. V., Tereshchuk, O. V. (2019). Shlyakhy pidvyshchennya yakosti viyskovoyi osvity [Ways to improve the quality of military education]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky – Proceedings. Series: Pedagogical sciences*, Issue 1(177), 72–77.
2. Вітер Д., Мітягін О. Професіоналізація військової освіти в Україні: головні напрямки, зміст та перспективи. *Військова освіта. Збірник наукових праць НУОУ*. Київ : НУОУ, 2020. № 1 (41). С. 81–90. Viter, D., Mitiahin, O. (2020). Profesionalizatsiia viiskovoi osvity v Ukraini: holovni napriamky, zmist ta perspektyvy [Professionalization of Military Education in Ukraine: main trends, content, and prospects]. *Viiskova osvita. – Military Education : collection of scientific work*. Kyiv : NUOU, Issue 1 (41), 81–90.
3. Вітченко А. О., Осьодло В. І. Розвиток системи вищої військової освіти України в контексті сучасних трансформаційних змін. *Наука і оборона*, 2019. № 2. С. 44–50. Vitchenko, A. O., Osodlo, V. I. (2019). Rozvytok systemy vyshchoi viiskovoi osvity Ukrainy v konteksti suchasnykh transformatsiinykh zmin [Development of Ukraines System of Higher Military Education in the Context of Contemporary Transformational Changes]. *Nauka i oborona – Science and Defense*, Issue 2, 44–50.
4. Гузик Н. М., Ліщинська Х. І. Роль інтерактивного навчання в процесі підготовки військових фахівців. *Наукові записки Серія: Педагогічні науки*. 2020. Вип. 191. С. 62–65. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-191-62-65>. Huzyk, N., Lishchynska, K. (2020). Rol interaktyvnoho navchannia v protsesi pidhotovky viiskovykh fakhivtsiv [The role of interactive methods in the training of military specialists]. *Naukovi zapysky Seriya: Pedagogichni nauky – Academic Commentaries. Series: Pedagogical Sciences*, Issue 191, 62–65. Retrieved from : <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-191-62-65>.

5. Клачко В., Білявець С., Діденко О., Дем'янюк Ю. Стан, проблеми та перспективи трансформації військової освіти в контексті реалізації стандартів НАТО. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*. 2022. 28(1), С. 90–104.  
Klachko, V., Biliavets, S., Didenko, O., Demianiuk, Yu. (2022). Stan, problemy ta perspektyvy transformatsii viiskovoi osvity v konteksti realizatsii standartiv NATO [Current state, problems, and prospects for transforming military education in the context of implementing NATO standards]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Serii: pedahohichni nauky. – Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical Sciences*, Issue 28(1). 90–104.
6. Науменко М. І., Приходько Ю. І. Військова освіта на шляху інноваційних перетворень. *Збірник наукових праць Військового інституту КНУ ім. Т. Шевченка*. 2010. № 26. С. 6–15.  
Naumenko, M. I. (2010). Viiskova osvita na shlyakhu innovatsiynykh peretvoren. [Military education on the way to innovative transformations]. *Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoho instytutu Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. – Collection of scientific works of the Military Institute of Kyiv National Taras Shevchenko University*, Issue 26. С. 6–15.
7. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 15.05.2022).  
Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy» № 2469-VIII [Law of Ukraine about the national security of Ukraine activity no. 2469-VIII]. (June 21, 2018). Retrieved from : [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/T182469.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T182469.html) (accessed 15 May 2022).
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року «Про Стратегічний оборонний бюлетень України»: Указ Президента України № 473/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4732021-40121> (дата звернення: 15.05.2022).  
Ukaz Prezidenta Ukrainy «Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i ob orony Ukrainy», «Pro Stratehichniy oboronnyi biuleten Ukrainy» № 473/2021 [De cree of President of Ukraine about the decision of the National Security and De fense Council of Ukraine «On the Strategic Defense Bulletin of Ukraine» activity no. 473/2021]. (August 20, 2021). Retrieved from : <https://www.president.gov.ua/documents/4732021-40121> (accessed 15 May 2022).
9. Пулим В. О. Застосування інтерактивних технологій у післядипломному навчанні офіцерів Збройних Сил України. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. 2006. Вип. II (2). С. 111–116.  
Pulym, V. O. (2006). Zastosuvannia interaktyvnykh tekhnolohii u pislidyplomnomu navchanni ofitseriv Zbroinykh Syl Ukrainy [Application of interactive technologies in postgraduate training of officers of the Armed Forces of Ukraine]. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity – Problems of modern pedagogical education*, Issue II (2). 111–116.
10. Реформа спеціальної освіти в секторі безпеки та оборони: яких змін очікувати. URL : <https://armyinform.com.ua/2021/02/16/reforma-speczialnoyi-osvity-v-sektori-bezpeky-ta-oborony-yakyh-zmin-ochikuvaty/> (дата звернення: 07.05.2022).  
Reforma spetsialnoi osvity v sektori bezpeky ta oborony: yakykh zmin ochi kuvaty [Special education reform in the security and defense sector: what changes to expect]. Retrieved from : <https://armyinform.com.ua/2021/02/16/reforma-speczialnoyi-osvity-v-sektori-bezpeky-ta-oborony-yakyh-zmin-ochikuvaty/> (accessed 07 May 2022).
11. Рижиков В. Методика використання «Мозкового штурму» на семінарських заняттях в професійній підготовці у вищих військових навчальних закладах. *Молодь і ринок*. 2018. № 5 (160). С. 26–32.  
Ryzhikov, V. (2018). Metodyka vykorystannya «Mozkovoho shturmu» na seminars'kykh zanyattiyakh v profesiyniy pidhotovtsi u vyshchyykh viys'kovyykh navchal'nykh zakladakh. [Methods of using «Brainstorming» in seminars in vocational training in higher military educational institutions]. *Molod i rynek – Youth & market*, Issue 5 (160). 26–32.
12. Сиротенко А. М., Артамошенко В. С. Набуття сумісності військової освіти і підготовки кадрів сил оборони на засадах якості. Національні вимоги і стандарти НАТО. *Наука і оборона*. Київ: НУОУ, 2021. № 1. С. 48–53.  
Syrotenko, A. M., Artamoshchenko, V. S. (2021). Nabuttia sumisnosti viis kovoї osvity i pidhotovky kadriv syl oborony na zasadakh yakosti. Natsionalni vymo hy i standarty NATO [Acquiring interoperability of military education and defense force training based on quality. National requirements and NATO standards]. *Nauka i oborona – Science and Defence*. Kyiv : NUOU. Issue. 1, 48–53.
13. Стратегія воєнної безпеки України : Указ Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661> (дата звернення: 15.05.2022).  
Ukaz Prezidenta «Ukrainy Stratehiia voiennoi bezpeky Ukrainy» № 121/2021 [Decree of President of Ukraine «Ukraine's military security strategy» activity no. 121/2021]. (March 25, 2021). Retrieved from : <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661> (accessed 15 May 2022).
14. Ягупов В. В. Військова дидактика: навч. посіб. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2000. 400 с.  
Yahupov V. V. (2000). Viiskova dydaktyka [Military didactics]. Kyiv, Ukraine: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Kyivskiy universytet».

Anishchenko V.

ORCID 0000-0002-5062-3789  
 ResearcherID AAC-5442-2021  
 Scopus-Author ID57208032016

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,  
 Professor at the Department of Pedagogy and Humanitarian Sciences,  
 Academy of the State Penitentiary Service  
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: oceansoulvik111@gmail.com

Razumeyko N.

ORCID 0000-0003-0801-3490  
 ResearcherID AAC-5633-2021  
 Scopus-Author ID 56480784600

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,  
 Head of the Department of education and the Humanities,  
 Academy of the State Penitentiary Service  
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: bagira.rns@gmail.com

### PROFESSIONAL COMPETENCE FORMATION OF OFFICERS OF THE SECURITY AND DEFENSE SECTOR OF UKRAINE BASED ON INTERACTIVE TEACHING METHODS

*The world is changing in all walks of life. Today, in the context of Russian aggression, special changes are needed that affect the level of territorial integrity and security, protection of the people of Ukraine, which, in turn, necessitates a review of the military education system, training of security and defense officers in Ukraine.*

*The key role in ensuring the protection and defense of the state in both peacetime and wartime, armed conflicts and other emergencies depends on the professional competence and readiness of officers of the security and defense sector of Ukraine. Their professional competencies are knowledge, skills, abilities of military and law enforcement, prevention of emergencies and overcoming their certain consequences are acquired while studying in higher educational institutions and contribute to the formation and development of their professional competence.*

***The purpose of the article** is to identify the main interactive teaching methods that effectively influence the professional competence formation of officers of the security and defense sector of Ukraine.*

***The methodology** is based on modern provisions of pedagogy, psychology and law sciences, reflects the relationship of methodological approaches to the study of the formation process of professional competences of officers of the security and defense sector of Ukraine.*

***Scientific novelty.** The performed researches allowed to reveal the main approaches to the formation of knowledge, skills and abilities necessary for solving tasks of different levels of complexity in the professional activity of officers of the security and defense sector of Ukraine.*

***Conclusions.** The author of the article made a comprehensive analysis of the main ways of reformation of higher military education system, basic requirements for professional qualities of officers of the security and defense sector of Ukraine, areas of interactive teaching methods to form their professional competence in accordance with the latest requirements.*

*The results of the study allowed to make the conclusion – the emphasis in the educational process of training military officers in the security and defense sector of Ukraine should be made on the application of interactive teaching methods. Due to the spread of interactive teaching methods, security and defense officers develop a high level of professional competence by increasing the level of resilience of self-motivation to activity, development of creativity, flexibility, tolerance, critical thinking on analysis, synthesis and testing of algorithms, self-improvement of different complexity and exchange it, the ability to apply their psychological knowledge for stability and validity of actions in critical situations, skills of managerial decision-making and willingness to take responsibility for them, skills to create a barrier-free professional environment within different types of professional activities, which are managerial and organizational, legal, administrative and economic, regime and operational (combat), pedagogical and educational activities.*

***Key words:** military education, interactive teaching methods, competence, professional competence, readiness for professional activity.*

Стаття надійшла до редакції 23.06.2022

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **О. П. Биконя**